

Betænkning

over forslag til lov om ændring af ligningsloven.

(Afgivet af udvalget den 4. december 1970).

Udvalget har behandlet lovforslaget i 9 møder og har herunder haft flere samråd med finansministeren.

Under samrådene har udvalget navnlig drøftet mulighederne for en ændring af reglerne i ligningslovens § 14 A, stk. 1, om fastsættelse af lejeværdien af landbrugets stuehuse m. v. Udvalget har til belysning heraf stillet en række skriftlige spørgsmål til finansministeren, jfr. bilag 3, ligesom der er tilvejebragt forskelligt statistisk materiale, jfr. bilag 1 og 2. Finansministerens besvarelser af andre af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag 4.

Finansministeren har stillet de nedenstående ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) finder ikke, at der foreligger tilstrækkeligt grundlag for ændring af de nævnte regler om lejeværdien af landbrugets stuehuse m. v., der indføjedes i ligningsloven ved lov nr. 544 af 10. december 1969. Flertallet indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de af finansministeren foreslåede ændringer.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) finder, at de oplysninger, der af finansministeren er givet udvalget på basis af ligningsdirektoratets undersøgelse af, hvordan reglen har virket — suppleret med oplysninger i samråd — utvetydigt har vist, at lejeværdiansættelserne for landbrugets stuehuse er blevet væsentligt for lave i sammenligning med den hidtidige skønsmæssige ansættelse. Da det var en klar forudsætning for overgangen til procentreglen, at der ikke derved skulle ske en sådan nedsættelse, og da det ikke har været

muligt at opnå regeringspartiernes medvirken til en forhøjelse af den anvendte procent eller andre løsninger, der kunne rette skævheden op, kan mindretallet ikke medvirke til at opretholde ordningen og stiller derfor forslag om, at den særlige og nye regel om fastsættelse af lejeværdien for landbrugets stuehuse ophæves, så ansættelsen igen sker skønsmæssigt, jfr. det nedenstående ændringsforslag nr. 2. Herved vil man også kunne imødegå de helt urimelige, yderligere skattefordele, som den nye regels anvendelse har medført for de såkaldte by-landmænd.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) anser de for landbrugets stuehuse foreslåede lejeværdier for at være for lave og finder en justering nødvendig såvel gennem forbedrede vurderingsprincipper for stuehusene som ved forhøjelse af procentsatserne. Det må under hensyn til drøftelserne i udvalget imidlertid anses for formålsløst at stille ændringsforslag.

Hvad lejeværdierne for parcelhuse og ejerlejligheder angår, anser mindretallet de hidtidige beskatningsprincipper for at være forkerte, fordi de bl. a. opfordrer til gældsstiftelse og fremmer inflationen i jord-, ejendoms- og byggepriser. Ikke blot bevirker systemet et urimeligt tilskud til nybyggede boliger, som går i sælgernes lommer, men stiller tillige ejerne af nedbetalte og ældre ejendomme, som i stigende omfang får skattemæssige overskud, i en vanskelig situation. Dette problem vil vokse kraftigt i de kommende år.

Mindretallet henviser til de principper, som er nedlagt i det af mindretallet den 12. november 1970 fremsatte lovforslag om ændring af ligningsloven, og som løser de anførte problemer ved over en årrække at

afskaffe det gule ejendomsskema og fradrag af private renteudgifter.

Mindretallet kan derfor ikke medvirke til at fastlægge de hidtidige uheldige principper frem til 1974.

Mindretallet vil stemme imod finansministerens ændringsforslag nr. 3, da forslaget under hensyn til den i forvejen overordentlig lave selskabsskat ikke vil have nogen påviselig virkning for salg og eksport af know-how.

Ændringsforslag.

Af *finansministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Ømann):

Til § 1.

1) Indledningen udgår, og i stedet ind sættes:

„§ 1.

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten, jfr. lovbekendtgørelse nr. 348 af 17. juli 1970, foretages følgende ændringer:

1. § 14 A, stk. 1, affattes således:“

Af et *mindretal* (Grünbaum, Lis Groes, Ove Hansen, Per Hækkerup, Egon Jensen og Hans Lund):

2) I den foreslåede affattelse af ligningslovens § 14 A, stk. 1, udgår sidste punktum.

Af *finansministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 1:

3) Efter den foreslåede ændring af § 14 A, stk. 1, indsættes:

„2. I § 27 A indsættes som *stk. 2*:

„*Stk. 2*. Det samme gælder for selskaber og foreninger, der skal beskattes af vederlag som nævnt i *stk. 1* efter reglerne i lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v.““

Til § 2.

4) Bestemmelsen affattes således:

„§ 2.

Stk. 1. For indkomstår før 1972 opgøres lejeværdien af de i § 1, nr. 1, nævnte boliger i egen ejendom efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. § 1, nr. 2, finder anvendelse på vederlag for afhændelse af de i ligningslovens § 27 A nævnte tidsbegrænsede rettigheder m.v., der finder sted i indkomståret 1971 eller i senere indkomstår.“

Bemærkninger til ændringsforslagene.

Til nr. 1.

De foreslåede redaktionelle ændringer er en følge af ændringsforslag nr. 3.

Til nr. 2.

Ændringsforslaget går ud på at ophæve den særlige regel om fastsættelse af lejeværdien af landbrugets stuehuse m. v., som indførtes ved lov nr. 544 af 10. december 1969. Vedtages ændringsforslaget, skal lejeværdien fra indkomståret 1972 fastsættes på samme måde som lejeværdien af andre ejendomme, hvoraf en væsentlig del benyttes til ejerens erhvervsvirksomhed, d.v.s. skønsmæssigt.

Til nr. 3.

Efter skattelovgivningens almindelige regler skal skatteydernes indtægter medregnes i den skattepligtige indkomst, når de er erhvervet, selv om betaling først skal ske senere. Herfra gør ligningslovens § 27 A en undtagelse med hensyn til skattepligtige personer, der skal svare almindelig indkomstskat af vederlag for afhændelse af patentret, ophavsret til litterære og kunstneriske værker, ret til mønster eller varemærke eller lignende tidsbegrænsede rettigheder eller af vederlag for afhændelse af en særlig fremstillingsmetode eller lignende (know-how).

Hvor vederlaget ifølge aftalen skal betales i adrag, kan de nævnte personer vælge alene at indtægtsføre vederlagsbeløbene, efterhånden som de kan kræves betalt efter den oprindelige aftale. Hvis de faktisk betales tidligere, skal de dog indtægtsføres i betalingsåret.

§ 27 A blev indsat i ligningsloven ved lov nr. 397 af 9. december 1968, jfr. Folketings-tidende 1968-69 spalte 737, 953, 2081, 2190; tillæg A, spalte 1121; tillæg B, spalte 343 og 385; tillæg C, spalte 163.

Det foreslås nu at udvide reglen, således at den også kommer til at gælde, når de om-

talte vederlag skal beskattes efter selskabskatteloven.

Forslaget herom må ses på baggrund af de eksportpensyn, der i stigende grad gør sig gældende i forbindelse med danske aktieselskabers afhændelse af tidsbegrænsede rettigheder m.v. som nævnt i § 27 A — herunder ikke mindst selskabernes afhændelse af know-how.

Forslaget må endvidere ses i sammenhæng med, at det ofte medfører betydelige ulemper for selskabet, hvis det af skattemæssige grunde ser sig nødsaget til at aftale med køberen af rettighederne, at der alene skal ydes betaling i form af løbende ydelser, der står i forhold til køberens indtægter af rettighederne eller lignende. Den skattemæssige tilskyndelse til at indgå en aftale af denne art ligger i, at betalingen først skal beskattes, efterhånden som sælgerens krav kan gøres op på grundlag af køberens indtægtsresultater.

Uheldige virkninger af en sådan aftale opstå, når det drejer sig om know-how og lignende. Når know-how-køberen ikke har forpligtet sig til ubetinget at betale et vist beløb, kan han nemlig være fristet til at gå fra aftalen ved at erklære, at han af økonomiske eller andre årsager ikke ser sig i stand til at udnytte den erhvervede know-how, med den virkning, at sælgerens ret til en andel i indtjeningen bliver uden betydning.

Det hindrer imidlertid ikke de medarbejdere hos køberen, der på dette tidspunkt har fået kendskab til sælgerens fremstillingsmetoder o.s.v., i at udnytte den erhvervede viden, eventuelt i et andet selskab.

Efter ændringsforslaget afskaffes den skattemæssige tilskyndelse, selskaberne efter de gældende regler kan have til at indgå aftaler af det nævnte indhold, idet selskaberne får adgang til at sprede beskatningen, selv om aftalen går ud på betaling i afdrag, der fikseres til bestemte beløb.

Som tidligere berørt gælder skattepligtige personers adgang til at anvende § 27 A kun, når personen skal svare almindelig indkomstskat af de vederlag, der er nævnt i bestemmelsen, men ikke når han skal svare særlig indkomstskat deraf. En tilsvarende begrænsning foreslås ikke indført i den nye regel om selskaber m.v. Det må ses i sammenhæng med, at selskaberne ikke svarer særlig indkomstskat, idet deres særlige indkomster beskattes efter selskabskatteloven sammen med de øvrige selskabsindkomster.

Til nr. 4.

Efter det foreslåede § 2, stk. 2, skal ændringsforslag nr. 3 finde anvendelse for selskabers og foreningers afhændelse af tidsbegrænsede rettigheder m.v., når afhændelsen finder sted i indkomståret 1971 eller i senere indkomstår.

Haustrup Clemmensen.

Asger Jensen.

Poul Schlüter.

Stetter,
formand.

Alfred Bøgh,
næstformand.

Jens Foged.

Kofoed.

Helge von Rosen.

Martin Pedersen.

Niels Helveg Petersen.

Grünbaum.

Lis Groes.

Ove Hansen.

Per Hækkerup.

Egon Jensen.

Hans Lund.

Ømann.

Bilag I.

FINANSMINISTERIET

Den 4. september 1970.

Ved en ændring af ligningsloven i december 1969 blev den hidtil gældende regel om skønsmæssig ansættelse af lejeværdi for landbrugets stuehuse afløst af en ordning, hvorefter lejeværdien sættes til en procentdel af den del af ejendomsværdien, som er henført til stuehuset med tilhørende grund og have („stuehusværdien“). Procentdelen blev sat til 2 for indkomståret 1969, $2\frac{1}{4}$ for indkomståret 1970 og — ved en ny ændring af ligningsloven i juni 1970 — til $2\frac{1}{2}$ for indkomståret 1971.

Under folketingets behandling af lovforslaget gav jeg tilsagn om, at jeg, når resultatet af 14. almindelige vurdering forelå, ville anmode statens ligningsdirektorat om at foretage en undersøgelse med henblik på en nærmere bedømmelse af disse regler. Jeg gav endvidere tilsagn om, at resultatet af undersøgelsen tages op til drøftelse med det til den tid siddende folketingsudvalg vedrørende skattespørgsmål.

Resultatet af undersøgelsen foreligger nu i den vedlagte skematiske oversigt.

Ligningsdirektoratet har oplyst, at undersøgelsen er foretaget på grundlag af et udsnit af samtlige landbrugsejendomme. I det

udvalgte udsnit er indgået alle landbrugsejendomme i en kommune i hvert af landets amtsråds kredse bortset fra Københavns amtsråds kreds. For at sikre udsnittet den størst mulige repræsentativitet er kommunerne udvalgt således, at de med hensyn til samlet ejendomsværdi og stuehusværdi pr. landbrugsejendom svarer til gennemsnittet for det pågældende amt. For de udvalgte ejendomme har man derefter anmodet de pågældende skatteråd om at oplyse de skønsmæssigt ansatte lejeværdier for indkomståret 1968.

For en væsentlig del af de udvalgte ejendomme har skatterådene imidlertid oplyst, at ejernes indkomster er skønsmæssigt ansat under ét, således at en særskilt ansættelse af lejeværdien ikke er foretaget. Da dette i hovedsagen gælder kommuner i Jylland og fortrinsvis de mindre landbrugsejendomme, har den til undersøgelsen anvendelige del af udsnittet — i alt 1.285 ejendomme — for så vidt angår de jyske ejendomme udvist en væsentlig skævhed i forhold til det oprindeligt udtagne udsnit og hermed også i forhold til samtlige landbrugsejendomme, jfr. følgende gennemsnitstal.

	Samtlige landbrugsejendomme			Udsnittet		
	Øerne kr.	Jylland kr.	Hele landet kr.	Øerne kr.	Jylland kr.	Hele landet kr.
Gennemsnitlig ejendomsværdi.....	233.400	171.800	192.000	219.500	268.600	246.200
Gennemsnitlig stuehusværdi	62.700	46.300	51.600	60.400	58.400	59.100

Medens gennemsnitsværdien af udsnittets stuehuse for Øernes vedkommende stort set svarer til totalgennemsnittet, er gennemsnitsværdien af stuehusene på de jyske ejendomme, som indgår i udsnittet, ca. 26

pet. større end totalgennemsnittet for samtlige jyske landbrugsejendomme. For den misvisning, der herved fremkommer, når man på grundlag af udsnittet opgør forholdet mellem den skønsmæssigt ansatte

lejeværdi og stuehusværdien for alle ejendomsstørrelser under ét, er der imidlertid foretaget en beregningsmæssig korrektion.

For de nævnte 1.285 stuehuse har ligningsdirektoratet beregnet, hvor mange procent den skønsmæssigt ansatte lejeværdi for 1968 udgør af den del af ejendomsværdien, som blev henført til stuehuset ved 14. almindelige vurdering.

For alle stuehuse med en stuehusværdi under 100.000 kr. udgør den skønsmæssigt ansatte lejeværdi en større procentdel af stuehusværdien i Jylland end på Øerne — forskellen er mest udpræget for de mindst værdifulde stuehuse — medens forholdet er omvendt for stuehuse med en værdi over 100.000 kr. I øvrigt ses det, at den nævnte

procentdel er stærkt aftagende med tiltagende stuehusværdi. Efter korrektion for den omtalte skævhed i udsnittet for Jylland udgør procenten således for hele landet under ét 4,8 pct. for stuehuse, der er vurderet til mindre end 20.000 kr., men 2,0 pct. for stuehuse, der er vurderet til 150.000 kr. eller derover.

I gennemsnit for alle stuehuse udgør den for 1968 skønsmæssigt ansatte lejeværdi følgende procentdele af stuehusværdien:

Øerne	2,4 pct.
Jylland	3,0 -
Hele landet	2,7 -

Tallene for Jylland og hele landet fremkommer efter den omtalte korrektion.

Poul Møller.

/ Henning Vogt.

Til folketingets skatteudvalg.

Bilag.

Stuehusværdi for landbrugsejendomme ved 14. almindelige vurdering 1969 og ansat lejeværdi for skatteåret 1969-70.

Vurdering af stuehus med grund:	Øerne ¹⁾				Jylland				Hele landet ¹⁾				
	Antal	Lejeværdi 1969-70 ²⁾			Antal	Lejeværdi 1969-70 ²⁾			Antal	Lejeværdi 1969-70 ³⁾			
		Stuehus- vurdering 1969 1.000 kr.	I alt kr.	i pct. af stuehus- værdi		Stuehus- vurdering 1969 1.000 kr.	I alt kr.	i pct. af stuehus- værdi		Stuehus- vurdering 1969 1.000 kr.	I alt kr.	i pct. af stuehusværdi ud- snit korri- geret	
Under 20.000 kr.....	9	131	5.300	4,0	18	236	11.800	5,0	27	367	17.100	4,7	4,8
20- 30.000 kr.....	27	630	20.500	3,3	35	903	38.100	4,2	62	1.533	58.600	3,8	4,0
30- 40.000 -	65	2.149	64.400	3,0	88	2.915	101.800	3,5	153	5.064	166.200	3,3	3,9
40- 50.000 -	110	4.559	115.000	2,5	142	6.083	195.300	3,2	252	10.642	310.300	2,9	3,0
50- 60.000 -	72	3.740	91.400	2,4	106	5.428	163.400	3,0	178	9.168	254.800	2,8	2,8
60- 70.000 -	68	4.284	100.400	2,3	130	7.995	227.700	2,8	198	12.279	328.100	2,7	2,6
70- 80.000 -	56	3.996	91.300	2,3	124	9.045	234.800	2,6	180	13.041	326.100	2,5	2,5
80-100.000 -	49	4.122	93.800	2,3	89	7.375	153.800	2,5	138	11.497	277.600	2,4	2,4
100-120.000 -	23	2.394	56.200	2,3	35	3.658	80.800	2,2	58	6.052	137.000	2,3	2,3
120-150.000 -	11	1.467	31.400	2,1	6	873	17.700	2,0	17	2.340	49.100	2,1	2,1
150.000 kr. og derover...	16	3.069	60.200	2,0	6	944	16.800	1,8	22	4.013	77.000	1,9	2,0
I alt { udsnit.....	506	30.541	729.900	2,4	779	45.455	1.272.000	2,8	1.285	75.996	2.001.900	2,6	—
{ korrigeret ²⁾								3,0					2,7

1) Bortset fra Københavns amt.

2) Korrigeret under hensyntagen til skævheden i udsnittet for Jylland.

3) Ligningsmyndighedernes ansættelse.

Bilag 2.

Gennemsnitsværdier af landbrugsejendommens stue-

	Gennemsnitlig ansat værdi				I alt kr.
	Stuehuse på landbrugsejendomme				
	med et areal på				
	2-10 ha kr.	10-60 ha kr.	60-100 ha kr.	100 ha og derover kr.	
Amtsråds-kreds:					
Københavns	85.300	121.100	237.500	277.500	115.300
Roskilde	71.300	114.000	188.400	434.600	96.600
Frederiksborg	81.900	123.600	212.300	329.500	107.900
Holbæk	41.900	61.700	106.600	192.800	52.900
Sorø	43.500	66.600	103.800	262.500	57.500
Præstø	47.500	70.600	112.000	241.200	61.500
Bornholms	35.000	60.000	90.200	103.000	47.600
Maribo	40.200	74.500	125.100	191.400	63.300
Svendborg	40.000	66.100	110.900	170.400	53.600
Odense	48.900	77.900	116.800	215.000	64.200
Assens	44.100	70.000	105.200	173.400	58.500
Øerne	46.500	74.900	126.000	219.500	62.900
Vejle	38.600	50.400	74.800	115.600	47.200
Skanderborg	40.900	54.900	87.400	160.500	50.800
Århus	50.600	71.500	113.200	140.800	62.500
Randers	39.100	55.900	90.700	128.100	51.800
Ålborg	32.700	44.900	73.900	129.400	42.700
Hjørring	32.400	49.300	83.700	124.000	44.700
Thisted	27.900	42.800	65.200	94.400	37.200
Viborg	34.000	48.900	80.200	132.400	45.300
Ringkøbing	32.300	44.900	62.800	80.700	43.500
Ribe	36.300	50.900	76.500	91.100	48.900
Haderslev	34.800	48.000	75.100	91.200	47.100
Åbenrå-Sønderborg	37.200	48.700	63.500	80.000	46.000
Tønder	32.700	46.100	69.100	81.300	45.800
Jylland	35.600	49.200	74.700	113.000	46.300
Hele landet	40.500	56.000	83.500	155.900	51.700

¹⁾ I landkommunerne.

²⁾ Ved beregningen af stuehusenes handelsværdi er det forudsat, at handelsværdien overstiger den ansatte værdi med samme procent som for hele ejendommen.

huse samt parcelhuse ved 14. almindelige vurdering.

Gennem- snitlig ansat værdi	Gennemsnitlig handelsværdi ²⁾					
	Stuehuse på landbrugsejendomme					
	med et areal på					
Enfamilies- huse ¹⁾ kr.	2-10 ha kr.	10-60 ha kr.	60-100 ha kr.	100 ha og derover kr.	I alt kr.	Enfamilies- huse ¹⁾ kr.
236.900	99.000	125.400	297.500	305.200	123.500	251.100
151.900	75.900	118.000	195.000	482.400	101.200	170.200
198.200	81.900	117.500	201.700	332.800	104.500	203.200
79.800	45.000	60.100	114.100	188.900	53.900	80.600
93.500	46.300	69.600	120.400	278.300	60.700	101.500
85.900	46.100	69.900	122.000	242.400	60.500	83.700
66.500	39.600	62.400	103.300	108.700	51.300	71.200
62.400	42.600	77.500	143.200	201.900	66.500	66.100
76.800	46.000	71.000	130.900	185.800	59.300	81.400
116.700	56.500	83.900	137.200	233.300	71.100	119.600
77.000	51.000	74.900	123.700	188.100	64.600	82.000
157.700	50.100	76.800	139.400	229.600	65.800	165.900
95.400	42.600	50.100	72.900	116.100	48.500	97.800
84.300	46.200	57.900	90.500	171.000	54.700	86.400
149.200	60.900	77.200	120.000	153.500	70.400	158.900
86.200	41.900	57.600	91.700	133.300	53.900	88.400
88.400	38.500	47.600	76.800	138.500	46.400	95.500
69.400	37.000	53.000	88.300	134.500	48.800	72.200
55.200	30.000	46.600	69.800	103.800	40.300	60.700
74.000	33.500	47.700	76.600	130.500	44.300	72.200
73.900	33.100	48.700	66.900	88.400	46.800	74.600
80.700	39.700	55.000	81.100	99.300	52.900	84.700
68.000	37.600	54.300	83.000	104.500	52.700	72.700
68.500	39.600	51.600	66.100	85.600	48.800	77.500
76.600	33.800	50.800	74.600	90.300	50.000	80.800
85.900	39.000	52.000	77.800	120.100	49.200	89.700
124.000	44.000	58.500	88.900	164.200	54.700	130.200

Bilag 3.

Finansministerens besvarelser af udvalgets spørgsmål vedrørende lejeværdien af landbrugets stuehuse.

Spørgsmål 1.

Under henvisning til drøftelserne i samrådet med finansministeren den 30. september 1970 anmoder udvalget om at måtte få oplyst, hvilket gennemsnitsresultat en skønsmæssig ansættelse af lejeværdien for landbrugets stuehuse for indkomståret 1969, foretaget efter de gamle regler, ville have ført til, hvis disse regler fortsat havde været gældende for 1969.

Foretog skattemyndighederne under de gamle regler skønsmæssige forhøjelser af lejeværdiansættelserne fra år til år?

Svar:

Statens ligningsdirektorat har i anledning af spørgsmålet udtalt, at lejeværdien for landbrugets stuehuse, der før 1969 blev ansat skønsmæssigt i medfør af bestemmelsen i statsskattelovens § 4, stk. 1, pkt. b, normalt ikke blev ændret fra år til år, men kun ajourført med passende mellemrum.

Denne lejeværdiansættelse var udtryk for et konkret skøn i det enkelte tilfælde, idet forholdene i reglen var meget forskellige fra ejendom til ejendom, og idet der oftest savnedes sammenligningsgrundlag med hensyn til tilsvarende udlejede stuehuse. For mindre ikke regnskabsførende brug foretoges der, dengang som nu, ofte et samlet skøn over privatforbruget, uden speciel angivelse af lejeværdien for stuehuset.

Da lejeværdiansættelsen således var udtryk for et konkret skøn, måtte forhøjelser af lejeværdien i takt med procentreglerne for enfamiliehuse, eller svarende til procentuelle forhøjelser for udlejningsejendomme i henhold til gældende lejelovgivning, karakteriseres som uanvendelige for landbrugets stuehuse.

Ligningsdirektoratet har derfor bl. a. ved et af de årlige instruktionsmøder (januar 1966) samt i et møde med amtsligningsinspektørerne (mødet den 20. april 1967) givet udtryk for, at boliglovgivningens lejeværdiansættelser ikke i sig selv kan begrunde en forhøjelse af lejeværdien for stuehuse, idet det afgørende for, om en forhøjelse af værdiansættelsen burde finde sted, måtte være udviklingen i det almindelige lejeniveau på stedet. Man har endvidere opfordret til at forhøje lejeværdiansættelserne i de tilfælde, hvor de måtte formodes at være for lave.

Ligningsdirektoratet er bekendt med, at der i de senere år forud for 1969 mange steder fandt en mere almindelig ajourføring af lejeværdiansættelserne for stuehuse sted.

Der kan derfor efter ligningsdirektoratets formening ikke generelt gives en udtalelse om, hvor meget lejeværdiansættelserne for året 1969 ville være steget, såfremt bestemmelsen i ligningslovens § 14 A om procentuel lejeværdiansættelse for stuehuse ikke var blevet gennemført, idet det må antages, at lejeværdierne mange steder ikke ville være blevet forhøjet, medens de andre steder, hvor lejeniveauet var fundet for lavt, måtte antages at ville være blevet forhøjet med forholdsvis større beløb, end forhøjelsen af lejeværdiprocenterne for f. eks. parcelhuse resulterede i.

Spørgsmål 2.

Er den for indkomståret 1971 indførte regel i ligningslovens § 14 A, stk. 2, om højere og progressiv lejeværdifastsættelse for bl. a. nybyggede og nyindkøbte en-

familiehuse gældende for landbrugets stuehuse?

Svar:

Landbrugets stuehuse er ikke nævnt i ligningslovens § 14 A, stk. 2-3, der indeholder de omtalte regler om nybyggede og nyindkøbte enfamiliehuse. Spørgsmålet må derfor besvares benægtende.

Spørgsmål 3.

I et samråd med finansministeren ønskes drøftet spørgsmålet om en rimeligere fastsættelse af lejeværdien for landbrugets stuehuse. Specielt ønskes det drøftet, om reglerne vil kunne ændres, så de ikke finder anvendelse på de tilfælde, hvor ejeren af landbrugsejendommen kun benytter stuehuset — til helårsbeboelse eller sommerhus — medens han har bortforpagtet landbrugsvirksomheden.

Svar:

Statens ligningsdirektorat har afgivet følgende udtalelse:

Vedrørende værdiansættelse af landbrugets stuehuse skal man bemærke, at en regel, der fastsætter anvendelse af en anden lejeværdi end den pågældende for stuehuse i tilfælde, hvor ejeren har bortforpagtet selve landbrugsvirksomheden, men forbeholdt sig stuehuset til eget brug som helårsbolig eller

til fritidshus, efter ligningsdirektoratets opfattelse vil kunne administreres, idet man i forbindelse med ligningen vil kunne konstatere, om en ejendom er bortforpagtet eller ej.

Ligningsdirektoratet mener dog ikke at kunne anbefale en sådan regel, dels fordi man derved vil få en yderligere sondring med hensyn til lejeværdiansættelse at arbejde med, dels fordi man ikke altid umiddelbart vil kunne se, om en bortforpagtning omfatter al jorden eller eventuelt alene en del af denne, hvilket vil kunne medføre, at der af ligningsmyndighederne må anstilles yderligere undersøgelser.

Hertil kommer, at en ændring af reglerne for lejeværdiansættelse for de omhandlede ejendomme i mange tilfælde ikke vil medføre den tilsigtede virkning. En del af landbrugsejerne driver deres ejendom ved bestyrer eller maskinstation og vil derfor ikke få deres lejeværdiansættelse ændret som følge af en regel, der kun dækker bortforpagtningssituationen.

Endelig skal bemærkes, at en regel som den anførte også vil kunne medføre en ændret lejeværdiansættelse for ældre landmænd, der efter at have drevet ejendommen bortforpagter jorden, men bibeholder beboelsen, samt enker, der på grund af ægtefællens død må bortforpagte ejendommen, men fortsat gør brug af stuehuset.

Bilag 4.

Finansministerens besvarelser af andre spørgsmål fra udvalget.

Spørgsmål 4:

Hvorledes har cirkulære nr. 240 af 15. november 1967 om pligt til specifikation af fradrag for repræsentationsudgifter virket i praksis?

Er cirkulæret udarbejdet i samråd med erhvervslivet?

Besvarelsen bedes bilagt eksemplarer af cirkulæret.

Svar:

Med hensyn til cirkulærets virkninger har statens ligningsdirektorat oplyst følgende:

„I henhold til finansministeriets bekendtgørelse nr. 443 af 23. december 1966 og skattedepartementets cirkulære nr. 240 af 15. november 1967 er der udarbejdet specielle skemaer til brug ved specifikation af fradrag for repræsentationsudgifter. Der foreligger skemaer for henholdsvis selvstændige erhvervsdrivende, herunder aktieselskaber, og for lønmodtagere, der begærer fradrag for repræsentationsudgifter.

Skemaerne har vist sig at være et godt hjælpemiddel til bedømmelse af, hvorvidt en nærmere kontrol af disse udgifter er nødvendig. Skemaerne har således givet anledning til, at man i større omfang end tidligere har optaget repræsentationsudgifter til kritisk bedømmelse, der har resulteret i forhøjelser af de skattepligtige indkomster. Der foreligger ikke noget statistisk materiale, men udtalelsen er dels underbygget af ligningsdirektoratets egne erfaringer og dels af udtalelser fra en række lokale ligningsmyndigheder, som ligningsdirektoratet har været i forbindelse med i sagens anledning.“

Som bilag vedlægges cirkulæret af 15. november 1967 samt finansministeriets bekendtgørelse nr. 443 af 23. december 1966, hvortil cirkulæret knytter sig.*)

Forinden cirkulæret af 15. november 1967

blev udstedt, havde ligningsdirektoratet i møder den 7. februar og den 18. oktober 1967 drøftet de i cirkulæret behandlede problemer med repræsentanter for Erhvervenes skattesekretariat og Foreningen af statsautoriserede revisorer. Før mødet den 18. oktober 1967, hvori også finansministeriet (skattedepartementet) var repræsenteret, havde ligningsdirektoratet og de to organisationer udvekslet skriftlige bemærkninger om problemerne. En artikel om de stedfundne drøftelser findes i Skattepolitisk Oversigt 1967 side 313-317, hvoraf fotokopi vedlægges som bilag*).

Spørgsmål 5:

Hvordan er reglerne for fradrag af repræsentationsudgifter og kontrollen hermed i Norge og Sverige?

Svar:

1. Norge.

Den norske skattelovgivning indeholder en sålydende regel om fradrag for repræsentationsudgifter:

„Udgifter til repræsentation kan kun fradrages, for så vidt de efter ligningsmyndighedernes skøn må antages at have været tvingende nødvendige af hensyn til skatteyderens erhvervsvirksomhed eller tjenestestilling. I givet fald fastsætter ligningsmyndighederne fradraget skønsmæssigt. Rigs-skattestyret kan give regler om, hvad der skal anses for repræsentationsudgift, og fastsætte nærmere vilkår for fradrag.“

I en rundskrivelse af 13. december 1957 har Rigsskattestyret bestemt, at alle, der kræver fradrag af repræsentationsudgifter på mere end 1.000 kr., skal føre en journal over repræsentation i hvert enkelt tilfælde. I journalen skal repræsentationsudgifterne specificeres på følgende konti:

*) Ikke optrykt her.

- A. Repræsentationsudgifter vedrørende forbindelser inden for skatteyderens egen by eller distrikt.
- B. Repræsentationsudgifter vedrørende andre indenlandske forbindelser.
- C. Repræsentationsudgifter vedrørende udenlandske forbindelser.
- D. Repræsentationsudgifter i forbindelse med rejser indenlands og udenlands.
- E. Repræsentation i hjemmet med indenbys, udenbys og udenlands forbindelser.
- F. Blomster og andet givet som gave, såfremt skatteyderen kræver fradrag herfor.

I journalen skal der endvidere gøres noter om, hvem der var til stede ved de enkelte anledninger, og af hvilke grunde udgifterne var nødvendige.

Hvad enten skatteyderen har pligt til at føre den nævnte journal eller ej, skal han i forbindelse med selvangivelsen indgive en samlet årsopgørelse over de repræsentationsudgifter, som han kræver fradrag for. Årsopgørelsen foretages på et særligt skema.

Hvis journalen over repræsentationsudgifter er utilfredsstillende ført, vil den ikke have nævneværdig bevisværdi, og ligningsmyndighederne vil derfor stramme deres skøn og eventuelt helt nægte fradrag.

De nævnte regler har været gældende i Norge siden 1957.

2. Sverige.

Den svenske skattelovgivning indeholder en almindelig regel om, at skatteyderne i bruttoindtægten kan fradrage alle omkostninger ved erhvervelse og bevarelse af indtægterne. Fradrag kan ikke ske for den skattepligtiges leveomkostninger og dertil hørende udgifter, herunder gaver, som den skattepligtige har givet.

I tilknytning til den nævnte almindelige regel er det om udgifter til repræsentation og lignende formål bestemt, at de kun kan fradrages under forudsætning af, at udgifterne har umiddelbar sammenhæng med den pågældende indtægtsgivende virksomhed.

I forbindelse med selvangivelsen skal skatteyderen på et særligt skema specificere repræsentationsudgifterne i følgende grupper:

- 1) Bispising, hotelværelser, teaterbilletter og lignende i sammenhæng med forretningsforhandlinger og lignende.

- 2) Bispising o. s. v. i sammenhæng med virksomhedsjubilæum, indvielse af anlæg for virksomheden, stabelafløbning og lignende.
- 3) Udgifter vedrørende repræsentationslokaler og lignende.
- 4) Repræsentation over for medarbejdere i sammenhæng med personalefester, informationsmøder m. v.
- 5) Gaver, der har karakter af repræsentation.

Med hensyn til hovedgruppe 1) har rigsskattenævnet udtalt, at ligningsmyndighederne — når der ikke foreligger særlige grunde til andet — i reglen bør begrænse fradraget til følgende beløb:

- a) For repræsentation uden for hjemmet i form af middag eller souper højst 80 sv. kr. pr. person;
- b) for repræsentation uden for hjemmet i form af frokost højst 35 sv. kr. pr. person.

De angivne beløb udgør prisen incl. serveringsafgift, men excl. merværdiskat.

Spørgsmål 6:

Finder ministeren det rimeligt, at bidrag, der ydes til trossamfund (menigheder), ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages efter ligningslovens § 14, stk. 2, når de i realiteten træder i stedet for kirkeskat, der ikke kan fradrages?

Svar:

I forbindelse med ophævelsen af skattefradragetsreglen protesterede to anerkendte trossamfund imod, at ophævelsen også skulle gælde bidrag, som pålignedes medlemmerne af disse trossamfund. Det anførtes, at disse bidrag væsentligt overstiger, hvad der i almindelighed betales i kirkelige afgifter af folkekirkens medlemmer, og at bidragene for en dels vedkommende anvendes til administration af ministerialprotokol, kirkegårde, skoler og plejehjem m. v. Trossamfundene får ikke tilskud fra det offentlige til udgifter af kirkelig art (præstelønninger, opførelse af kirkebygninger og menighedshuse, disse bygningers drift og vedligeholdelse samt andre kirkelige driftsudgifter, herunder udgifter til administration). Trossamfundene anfører, at deres medlemmer gennem statsskattebetalingen er med til at

dække de tilskud, som folkekirken får til sådanne formål.

Trossamfundenes henvendelse gav anledning til, at de anerkendte trossamfunds medlemmer i en overgangsperiode fik halvt fradrag for pålignede bidrag. I en henvendelse, der er optrykt som bilag 9 til betænkning af 29. november 1968 over forslag til ændring af ligningsloven, oplyser trossamfundene, at det under en drøftelse i 1967 i folketingets kildeskatteudvalg af konsekvenserne for trossamfundenes medlemmer af skattefradragreglens bortfald fra flere sider blev fremhævet, at det måtte være muligt for medlemmerne at indgå forpligtelseserklæringer, der gav fuld fradragsret efter ligningslovens § 14, stk. 2.

Fradragsretten i henhold til denne bestemmelse er ikke begrænset til ydelser til trossamfund. Fradragsret haves også for ydelser til andre institutioner, der f.eks.

kan have kulturelle, sociale, sygdomsbekæmpende, idrætslige eller religiøse formål. Folkekirkens medlemmer vil således i medfør af § 14, stk. 2, kunne fradrage ydelser til missionsvirksomhed her i landet og i udlandet (naturligvis forudsat, at lovbestemmelsens krav til ydelsernes karakter er opfyldt).

På denne baggrund synes det ikke rimeligt at afskære trossamfundenes medlemmer fra at opnå fradragsret for ydelser, de i medfør af § 14, stk. 2, har påtaget sig at udrede. En opdeling af ydelser til trossamfund i en fradragsberettiget og en ikke fradragsberettiget del er af praktiske grunde ikke anbefalingsværdig, og en regel herom vil i øvrigt give anledning til fortolkningstvivel. Således kan det ofte være svært at afgøre, om der er tale om et (ikke anerkendt) trossamfund eller om en sammenslutning med religiøst (bi-)formål.